

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ:
МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ
ДОСВІД**

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО КРУГЛОГО СТОЛУ**

16 грудня 2022 року

Одеса-2022

Затверджено на засіданні науково-методичної ради
Одеського державного університету внутрішніх справ
(Протокол № 5 від 20 грудня 2022 року)

Редакційна колегія:

А.В. Денисова – завідувач кафедри адміністративного права та адміністративного процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

О.М. Коропатов – завідувач кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Ю.В. Кузьменко – професор кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор педагогічних наук, доцент.

Актуальні питання запобігання корупції: міжнародний та національний досвід: збірник матеріалів Всеукраїнського науково-практичного круглого столу (16 грудня 2022 року, м. Одеса) / за ред. А.В.Денисовой. Одеса: ОДУВС, 2022. 92 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу «Актуальні питання запобігання корупції: міжнародний та національний досвід». У працях авторів розглянуто питання теорії і практики розвитку права в сучасному світі щодо кола проблем з боротьби із корупцією; зміни в українському та міжнародному законодавстві відповідно до викликів часу.

Усі представлені матеріали у збірнику подано у авторській редакції.

ДОСВІД СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇН ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

***Хілобок Д.Р.,** курсант 108 навчального взводу, факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Одеського державного університету внутрішніх справ;*

***Сірко В.С.,** кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного права та адміністративного процесу, факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Одеського державного університету внутрішніх справ*

В умовах режиму воєнного стану в державі корупція є однією з основних загроз національній безпеці України. Корумпованість українського суспільства – одна з перешкод на шляху інтеграції України в європейський простір.

Сьогодні в нашій державі дуже гостро відчувається проблема корупції і розв'язати її можливо лише реалізувавши цілий комплекс антикорупційних заходів, які мають послідовно здійснюватися в кожній із сфер суспільних відносин. Він повинен бути спрямований не лише на викорінення корупції як соціального явища, а й запобігати умовам, що можуть сприяти її виникненню.

Ефективно протидіяти корупції в Україні можливо за умови вивчення та втілення в життя зарубіжного досвіду протидії та запобігання цьому негативному явищу.

Питанням зарубіжного досвіду запобігання та протидії корупції в своїх наукових роботах приділяли увагу наступні науковці: Авер'янов В. Б., Братель С. Г., Денисова А. В., Ізбаш К. С., Корнієнко М. В., Коропатов О. М., Кубаєнко А. В., Швець Д. В., Ярмачі Х. П. та інші.

За часи незалежності в Україні у галузі запобігання корупції зроблено досить багато, зокрема прийнято спеціальний антикорупційний закон та низку інших законодавчих актів антикорупційного спрямування, схвалено Концепцію боротьби з корупцією, розроблено спеціальну антикорупційну програму, проголошено курс на посилення протидії цьому явищу, запроваджено систематичне проведення організаційних заходів за участю керівників правоохоронних та інших державних органів з питань протидії корупції тощо. Однак, ці та інші заходи, що здійснюються в державі та суспільстві, поки що не дали відчутних позитивних результатів [1, с. 32].

Незважаючи на багатоаспектність природи виникнення корупційних проявів у кожній державі, до основних факторів, що сприяють їх поширенню, можна віднести, з одного боку, погіршення криміногенної ситуації, високі показники нерівності розподілу прибутків, відсутність системи соціального захисту в одних країнах, а з іншого – нарощування економічного потенціалу та щорічне збільшення фінансових надходжень у вигляді іноземних інвестицій – в інших країнах [2, с. 185].

Світова спільнота кілька останніх десятиріч виявляє посилений інтерес до проблем запобігання корупції, а українські та зарубіжні вчені докладають чимало зусиль, щоб опанувати аспекти цього явища та знайти шляхи щодо її подолання. Для корупції не існує державних кордонів, вона поглинає своїм впливом всі сфери життя людей.

Прикладом країн в яких здійснюється активна протидія корупції є скандинавські країни: Фінляндія, Швеція, Норвегія. Однією з найменш корумпованих країн у світі є Фінляндія: вона на початок 2023 року посідає друге місце серед країн з низьким рівнем корупції (www.take-profit.org).

Органи державної влади Фінляндії характеризуються непідкупністю, її діяльність характеризується взаємодією права, громадянського суспільства, традицій і цінностей нації. Чесність влади не залежить від конкретних осіб – ніхто з кандидатів на жодну з державних посад не може оголосити себе її гарантом, але всі політики зобов'язані дотримуватися чесності й справедливості. Важливу роль у цій країні відіграє рівень освіти нації. У XIX ст. було видано закон, який давав змогу одружуватися лише освіченим жінкам і чоловікам. Освіченими людьми набагато важче маніпулювати: вони можуть читати закони, бачать, як працює суспільство та як захищають їхні інтереси [1, с. 33].

Для Фінляндії є характерним – «соціальний контроль». Населення Фінляндії не дуже велике, тому приховати від сусідів зайві доходи дуже важко. На цих традиціях заснована й політична структура суспільства. Влада у Фінляндії максимально наближена до народу. Тут реально працює принцип виборності місцевих адміністрацій. У Фінляндії є муніципалітети, населення яких становить лише 200 осіб, але вони мають самоврядування. Така система є запорукою легітимності влади. Люди не бояться політиків, а політики не бояться народу – вони всі почуваються членами одного громадянського суспільства [4, с. 104].

Іншим представником Скандинавії – є Швеція, країна яка до середини XIX ст. була наскрізь уражена корупцією. Але, під час перебудови країни було проведено низку антикорупційних заходів: державне регулювання ґрунтувалося на стимулах (через податки, пільги, субвенції), а не на заборонах і дозволах. Було відкрито доступ до внутрішніх державних документів і створено незалежну систему правосуддя. Одночасно шведські парламент й уряд встановили високі етичні стандарти для публічних службовців і вимагали їх виконання. Через декілька років чесність стала нормою серед чиновників. Заробітні плати вищих чиновників перевищували заробітні плати робітників у 12-15 разів, але згодом ця різниця знизилася до двох разів. На сьогодні Швеція залишається однією з найменш корумпованих держав, на початок 2023 року посідає п'яте місце серед країн з низьким рівнем корупції (www.take-profit.org).

Звернемо увагу, що у Швеції, Данії, Фінляндії – країнах з низьким рівнем корупції – немає спеціальних антикорупційних органів. У Швеції не існує спеціальних урядових програм щодо запобігання та протидії корупції. Відповідальність за корупційні правопорушення, у тому числі й за неправомірну вигоду, передбачена нормами загального законодавства, зокрема Кримінальним кодексом, Кодексом про судочинство. У Данії відповідальність за корупційні злочини передбачена кримінальним законодавством.

Таким чином, досвід Скандинавських країн в галузі запобігання та протидії корупції становить певний інтерес для України. Позитивний досвід цих країн може бути використаний у діяльності органів публічної адміністрації України до компетенції яких належить протидія корупції.

Література

1. Кубаєнко А.В. Зарубіжний досвід антикорупційної діяльності. Стан та перспективи розвитку адміністративного права України: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 12 жовтня 2016 р. Одеса : ОДУВС, 2016. 224 с

2. Кононенко С. Я. Шляхи вдосконалення боротьби з корупцією в ОВС України Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) : наук.-практ. журнал / Координац. ком. по боротьбі з корупцією і організ. злочинністю при Президентові України, Міжвідом. н.-д. центр. 2007. № 17. С. 185–193.

3. Тютюнник Р. С. Корупція – загроза національній та міжнародній безпеці. Зарубіжний досвід антикорупційної діяльності Література та культура Полісся. Сер. : Історичні науки. 2016. Вип. 81. С. 218–225.

4. Григор'єв Р. Г. Зарубіжний досвід запобігання службовій корупції Вісник Запорізького національного університету. *Юридичні науки*. 2016. № 2. С. 103–109.

Карагіоз Р.С.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Компанієць К.Д., Коропатов О.М.

ЕТИКА ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ

Крижановська О.В.

КОРУПЦІЯ, ЯК ПРИЧИНА ЗАНЕПАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
УКРАЇНИ

Леонова А.К., Коропатов О.М.

ДЕЯКІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Кузьменко Ю.В., Ворогушина А.О.

АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ

Мазур А.С., Коропатов О.М.

КОРУПЦІЯ ТА ПРОФЕСІЙНА ДЕФОРМАЦІЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Пишна А.Г.

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Рудой К.М.

УДОСКОНАЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО
ЗАКОНОДАВСТВА

Середницька І.А.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Стулова К.К.

ЩОДО ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Тригуб С.М.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ
ЗАСОБІВ ТА НАПРЯМКИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРИ ВЗАЄМОДІЇ
ПОЛІЦІЇ З ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ТА
ГРОМАДСЬКІСТЮ

Філатова Є.

КОРУПЦІЯ – ІНСТРУМЕНТ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧОРНОЇ
ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ

Хілобок Д.Р., Сірко В.С.

ДОСВІД СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇН ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ